

— μία σκάτολα μεγάλη με κορδέλλες και μία άλλη τρακλωστή. Δουκ. 2 δύο.

— ένα σκαφίδι, καθέκλα και δύο ζευγάρια μανίκες καμπρένιες. Δουκ. 3 τρία.

Στιμάρουνσι όλα τα άνω δουκάτα του τόπου έστουτουνοῦ από λίτρες ¹⁾ πέντε τὸ κάθε ένα τετρακόσια τριάντα τρία (433), τὰ ὅποια ὅλα τὰ άνωθεν έστιμαρ-
στηκασι από τὴ κεράτσα Δεσποινέττα Ρουσιανοπούλλα ²⁾, κρασμένη από τὴν άνω-
θεν κεράτσα νύμφη και από τὴ κεράτσα Κανέλλα Κουμανίτσα ³⁾, κρασμένη από
τὸν άνωθεν μ(ισσέ)ρ Κωσταντῆ, τὸ γαμπρό, τὰ ὅποια ὅλα τὰ άνωθεν συμμά-
ρουνσι δουκάτα τετρακόσια τριάντα τρία, Νο 433, νὰ μένουνε πάντα διὰ προι-
κίον τῆς άνωθεν κεράτσας Ἀννεζίνας, τῆς νύμφης, διὰ τὰ ὅποια ὁ άνωθεν μ(ισ-
σέ)ρ Κωσταντῆς, ὁ γαμπρός, ὁμπλιγάρει και ὑποθετικάρει ὅλα του τὰ καλά στάμ-
πιλε και μόμπελε) ⁴⁾, παρόντα και ἐρχόμενα ἰν κάζο γιαγερομοῦ προικίου, ὅπου
ὁ Θεὸς νὰ μὴν τ' ὀρίση. Καὶ ἔτσι τὰ άνωθεν με τὰς ἐξῆς μαρτυρίας.

† Κόσμος μάνεσις ⁵⁾ μαρτυρῶ τὰ άνωθεν και ὑπογράφω διὰ ὄνομα τῆς στιμα-
δόρισας τῆς άνωθεν.

† Δημήτρις μεγκενάτης μαρτυρῶ τὰ άνωθεν και διὰ ὄνομα τῶν στιμαδοροσῶν ἀπογράφω.

† σπύρος κουρτέσης μαρτυρῶ τὰ άνωθεν και διὰ ὄνομα τον στιμαδόρισων ὑπογράφω.

40.

Ἑταιρεία τῆς 12 Φεβρουαρίου 1689. Νοτάριος Ν. Νομικός (Β:6λ. 20 σ. 216).

† 1689 Φεβρ(ουαρίου) 12 εἰς χώρα Ζακύνθου. Τὴν σήμερον ὁ πατρὸν Γιάν-

¹⁾ λίτρες. Ἡ ἀξία τῆς λίτρας ὡς νομίσματος ἐπὶ Ἑνετοκρατίας ἐποίκιλλε κατὰ διαφο-
ρους ἐποχάς. Τῷ 1653 τὸ ζακυνθικὸν δουκάτον ἰσοδυνάμει πρὸς 5 λίτρας.

²⁾ Δεσποινέττα Ρουσιανοπούλλα. Ἐκ τῆς οἰκογ. Ρουσιάνου, ἧτις κατήγετο ἐκ Ναυπλίου
(1550). Δημήτριος Ρουσιάνος ἀναφέρεται συμβολαιογράφος Ζακύνθου ἀπὸ 15 Ἰουνίου 1645
μέχρι 10 Φεβρ. 1658. Ἡ κατάληξις -πούλλα εἶναι συνηθεστάτη πατρωνυμικὴ κατάληξις ἐπὶ
γυναικῶν κατὰ τὴν Ἑνετοκρατίαν. Εἴτε ἄγαμος εἴτε ἐγγαμος διακρίνεται διὰ τῆς καταλήξεως
ταύτης προστιθεμένης εἰς τὸ οἰκογ. ἐπίθετον. Βλ. Χριστιανικὴν Κρήτην. Α, 57. Τὸ ὄνομα Δε-
σποινέττα ὑπὸ τοὺς τύπους Δέσποινα, Δεσποινιώ, Δεσποινούλλα ἀπαντᾷ ἐν Μάνη και ἀλλαχοῦ.

³⁾ Κανέλλα Κουμανίτσα. Ἐκ τῆς οἰκογ. Κούμανη, ἧτις ἀπαντᾷ ἐν Ζακ ἀπὸ τῆς 16 ἐκατ.
Παράλληλος πρὸς τὴν πατρωνυμικὴν κατάλ. -πούλλα φαίνεται ὅτι ἦτο και ἡ -ίτσα. Καὶ τὸ
ὄνομα Κανέλλα εἶναι ἐν Μάνη σύνηθες. Τοπων. Κουμαναίικα εἰς χωρ. Λιθακιά, Κουμανίνας
Λούμπα, εἰς χωρ. Ἀγχερικόν (Ἁγιον Κήρυκον). Ἐν Μάνη οἰκ. ἐπών. Κουμανάκος.

⁴⁾ στάμπιλε και μόμπελε (ἰτ. stabile, mobile) = κινητὴ και ἀκίνητος περιουσία. Λέγε-
ται δὲ και μετὰ χλεύης περὶ προικὸς μάλιστα, σπανιώτερον δὲ περὶ περιουσίας, οὐδενὸς λό-
γου ἀξίας, οἷον: ἔφας τὰ μόμπελε και στάμπιλε = κατεσώτευσσε τὰ ὑπάρχοντα. Βλ. Π. ΛΟΡΕΝ-
ΤΖΑΤΟΥ, Ἀνάμειξις, Ἀθηνᾶ 16 (1904) σ. 202 σημ. 1. Ἐν Μάνη τὰ μόμιλα = τὰ ἐπιπλα και
σκευὴ τῆς οἰκίας: «τὰ μόμιλα τοῦ σπιτ'οῦ».

⁵⁾ Κόσμος μάνεσις. Μ. οἰκογ. ἐν Ζακ. ἐκ Πατρῶν, ἐτέρα ἐκ Ναυπλίου 1514, ἄλλη δὲ
ἐκ Κυθήρων. Φέρεται ἐγγεγραμμένη ἐν τῇ χρυσοβίβλῳ τῷ 1572.

νης Νίκλος τοῦ π(ο)τ(ἐ) Μάρκου ἀπὸ τῇ Μάνη ἐσυμφώνησε μὲ τοὺς παρόντας τρεῖς συντρόφους του, τὸν μ(ισσὲρ) Ἀναστάσι Θεοδόσι¹⁾ τοῦ π(ο)τ(ἐ) Μπενάρδου ἀπὸ τὶς Βολύμαις, χωρίο Μεσινό²⁾, μ(ισσὲρ) Σάββα Κούμανη τοῦ π(ο)τ(ἐ) Πέτρου καὶ μ(ισσὲρ) Νικολὸ Σωμερίτη³⁾ τοῦ π(ο)τ(ἐ) Γιώργου ἀπὸ τὴν Μάνη, νὰ πάνε μὲ τὴ βάρκα του εἰς τὴν ἀρμάδα, ὅπου νὰ ἡδύσκειται, γιὰ πρᾶμάτεια καὶ εἰς τὸ παρὸν τοὺς ἔδωσε ὁ αὐτὸς Νίκλος, ὁ καραβοκύρις, πᾶσα ἐνοῦ, ἡγουν τοῦ Θεοδόσι τζεγκίνια χρυσᾶ ρούσπιδα τέσσερα, τοῦ Κούμανη τζεγκίνια χρυσᾶ τρία καὶ τοῦ ἄνωθι Σωμερίτη τζεγκίνια χρυσᾶ τέσσερα, χωρὶς κανένα διάφορο, τόσο εἰς στοῦ ἀντὰρ ὡσὰν καὶ εἰς τὸ καλὸ τους στρέψιμο ἔδω εἰς τὴν Ζάκυνθο καὶ νὰν τὰ ντύσουνε καὶ νὰ πραγματεύονται εἰς τὴν βάρκα του καὶ νὰ ἀγροικοῦνται γιὰ βλησίδι⁴⁾ καὶ νὰ εἶναι ἀρίζιγο περὶκουλο τῶν αὐτῶνε συντρόφωνε καὶ νᾶχουν ὄμπλιγο εἰς τὴν

¹⁾ Ἀναστάσι Θεοδόσι. Τὸ ἐπώνυμον ἐκ τοῦ Ἁγίου Θεοδοσίου τοῦ τιμωμένου καὶ ἐν τῷ χωρ. Βολύμα. Ὡς ἐπώνυμον μαρτυρεῖται παλαιότερον. Ἡ οἰκ. Θ. κατήγετο ἐξ Ἀθηνῶν, μετὰ δὲ τὴν ἄλωσιν τῆς πόλεως ὑπὸ τῶν Τούρκων κατέφυγεν εἰς Ἀρκαδίαν καὶ ἐκεῖθεν εἰς Ζάκυνθον. Παλαιότερα μνεία αὐτῆς τῷ 1505. Βλ. Ν. ΚΟΝΟΜΟΥ, Χρονικὸν τοῦ Γεωργιᾶ, Ἑπτανησιακὰ Φύλλα 7 (1917) 95: «Ἐγὼ ὁ παπὰς Κωσταντῆς ὁ Θεοδώσης βλέποντας τὸν Ἀγαρηνὸν πῶς ἐρχόμενος καὶ κουρσεύοντας... ἐφύγαμεν... καὶ ἤλθαμεν ἕως τὴν Ἀρκαδίαν... καὶ ἤλθαμεν εἰς τὸ παρὸν Νησί τῆς Ζακύνθου...». Ἐσφαλμένως ἀναγράφει ὁ Δ. ΚΑΜΠΟΥΡΟΓΛΟΥ, Μνημεῖα τῆς Ἱστορίας τῶν Ἀθηναίων 2 (1891) 154, ὡς χρονολογίαν τοῦ Χρονικοῦ τῷ 1405. Τοῦτο ἐδημοσίευσεν καὶ ὁ ΔΕΒΙΑΖΗΣ. Βλ. ἀνωτ. σ. 22 σημ. 4. Ἀπαντᾷ ἐπίσης Παουλίνα Γεωργίου Θεοδόσι (1726), καὶ Ἀββᾶς Ἀνανίας Θεοδόσις τῆς μονῆς τοῦ Ἁγ. Γεωργίου (1783). Βλ. Κ. ΜΕΡΤΖΙΟΥ, ἐνθ' ἀνωτ. σ. 144, 162.

²⁾ Βολύμαις χωρίο Μεσινό. Ἡ ὀνομασία Β. γνωστὴ ἀπὸ τοῦ 15 αἰῶνος. Οὕτω καλοῦνται τρία χωρία τοῦ τ. δ. Ἑλατίων. Ἄνω, Μέσον καὶ Κάτω. Χωρίον τῶν Βολυμῶν, ἀπαντᾷ τῷ 1517 καὶ χωρίον τῆς Βολύμας, 1519. Βλ. Α. Χ. ΖΩΗ, Τοπωνυμῖαι Ζακύνθου *H.M.E.* (1928) σ. 148.

³⁾ Νικολὸ Σωμερίτη. Ἡ οἰκογ. ἀπαντᾷ ἐν Ζακύνθῳ τῷ 1520, ἐνεγράφη δὲ ἐν τῇ χρυσοβίβλῳ τῷ 1528. Ἡ ἐκ Μάνης καταγωγή της μαρτυρεῖται τῷ 1677. Μετὰ ταῦτα δὲ τῷ 1835 Νοεμβρίου 23 ὁ Α. Σωμερίτης ὑπογράφει ὡς μάρτυς ἐν Κερκύρα (συμβολ. Θ. Μάνεσης) τὴν ιδιόγραφον διαθήκην τοῦ Δ. Σολωμοῦ (Α. Ν. ΠΟΛΙΤΟΥ, Ἡ διαθήκη τοῦ Διονυσίου Σολωμοῦ. *Γράμματα*, Ἀθῆναι 9 (1946) σ. 67). Ἡ οἰκογ. ὑπάρχει καὶ σήμερον.

⁴⁾ Βλησίδι. Περὶ τῆς λ. ἔγραψαν οἱ Β. ΦΑΒΗΣ (Ἀνάλεκτα Φιλολογικά, *Λεξικογραφικὸν Ἀρχεῖον* 5 (1918 20) σ. 179-171, ἐτυμολογῶν αὐτὴν ἐκ τοῦ βλῆσις-βάλλω καὶ Γ. ΧΑΤΖΙΔΑΚΙΣ Μεθοδολογικά καὶ ἐτυμολογικά, *Ἀθηνᾶ* 38 (1926) 6 σημ. ἐκ τοῦ βλύσις. Ἡ λ. καὶ παρὰ Δουξαγγίῳ καὶ δηλοῖ πολλαχοῦ θησαυρόν, εἰσόδημα, ἀπὸ νομικῆς δὲ ἀπόψεως τὰς ἐκ μέρους τῆς γυναικὸς πρὸς τὸν ἄνδρα παρεχομένας γαμικὰς παροχάς. Πλείονα περὶ τῆς σημασίας ταύτης Βλ. Ι. ΒΙΣΒΙΖΗ, ἐνθ' ἀνωτ. σ. 47-49. Πλὴν τῶν σημασιῶν τούτων δηλοῖ καὶ τὸν ἀρραβῶνα (χρηματικὸν ποσόν), τὸν παρεχόμενον εἰς τοὺς ἰχθυοτρόφους ἀπὸ τοὺς προαγοράζοντας τὴν ἐλπιζομένην παραγωγὴν ἐμπόρους. Εἰς τὰ προκείμενα ἔγγραφα ἡ λ. σημαίνει χρηματικὸν κεφάλαιον: «εἶχα ἀσημωμένα βλησίδια τζεγκίνια ὀχτῶ» (ἔγγραφον 1727 Μαρτίου 23), «τὸ βλησίδι, τὸ μισὸ μερτικὸ ὅπου ἔχω εἰς τὴν βάρκα νὰ γίνεταί τέσσερα μερτικὰ» (ἔγγραφον 1708, 21 Φεβρ.), «τὸ μερτικὸ τοῦ βλησιδίου τῶν δύο βιαγγίων» (ἔγγραφον 1709 Νοεμβ. 30). Πλείονα βλ. Ἱστορικὸν Λεξικὸν Νέας Ἑλληνικῆς ἐν λ. βλυσίδι.

παρουῖσα χώρα νὰ τοῦ τὰ στρέφουνε χωρὶς κανένα διάφορο. Ἔτσι ντακκόρδο καὶ οὕτως εἰς ὑπόσχεσιν καὶ τὰ ἐξῆς εἰς μαρτυρίας τῶν κάτωθεν :

† πέτρος γούναρης ¹⁾ μαρτυρῶ.

† τζανέτος λούτζης ²⁾ μαρτυρῶ.

41.

Ἐταιρεία τῆς 18 Φεβρουαρίου 1689. Νοτάριος Ν. Νομικός (Β:βλ. 20 σ. 221).

† 1689 Φεβρουαρίου 18. Τὴν σήμερον ὁ πατρὸν Σάββας Κούμανης τοῦ π(ο)τ(ε) Πέτρου ἐσυμφώνησε μὲ τοὺς παρόντας, τὸν παρτζενέβολο Γιάννη Νίκλο, τῆς βάρκας του καραβοκύρις, ὁ ἄνωθες Κούμανης μὲ τοὺς ναῦτες του, τὸν Ἀναστάση Θεοδόσι ἀπὸ τὴν Βολύμα χωρίο Μεσινό, Δημήτρι Νομίτζη ³⁾, Νικολὸ Σωμερίτη, Μιχάλη Κοροβόνα ⁴⁾ καὶ Δημήτρι Καρδιανὸ ⁵⁾ νὰ εἶναι ὁμπλιγάδοι νὰ μισσέψουν ἀπὸ τὴν παρὼν Ζάκυνθο γιὰ τὴν ἀρμάδα, καλὸ τους κατανόδιο, νὰ φέρουν ὀπίσω, θεοῦ θέλοντος, τὴν αὐτὴν βάρκα καὶ ὅ,τι ξεδούλειο ἠθέλανε κάμει νὰ τὸ μοιράζουν ἴσια πρὸς ἴσια ὡσὰν ἀδέλφια καὶ ξέχωρα τὰ δύο μερτικὰ τῆς αὐτῆς βάρκας, μὲ πάττο ἐσπρέσσο καὶ ἅ λάρχη καὶ ἀρρωστήσουνε, νὰ ἔχουν τὸ ὁμπλιγο νὰ τόνε ξοφλοῦνε οἱ σύντροφοι καὶ νὰ τρέχη τὸ μερτικό του ὡσὰν ἦτον ἄλλωνῶν ἕως νὰ στρέφουν εἰς τὴ Ζάκυνθο καὶ ὅποιος παρέβγει ἀπὸ τὴν συμφωνία καὶ χωρὶς ἀπὸ τὴν συντροφία ἢ βάρκα νὰ πάγη ἄλλοῦ, νὰ πληρώνη ριάλια εἴκοσι τῶν συντρόφωνέ του. Ἔτσι ντακκόρδο, ὡσὰν καὶ ἂν ἤθελε λαβωθῇ, τοῦ λάρχη καμμία ἄλλη ντισγράτσια ἀπὸ Θεοῦ ἢ ἀπὸ τὴ δικαιοσύνη, καὶ οὕτως ἀκόμη νὰ ἀγροικᾶται νὰ τρέχη τὸ διάφορο ἐκείνου, ὅπου ὁ Θεὸς νὰ μὴν τὸ δώση, καὶ ἤθελε ἀποθάνει διὰ νὰ τὸ κονσενιάρουνε τῆς φαμελιάς του, εἰς ὑποσχέσεις καὶ τὰ ἐξῆς ὑπὸ μαρτυρίας :

† Θεοδωρῆς λογοθέτης μαρτυρῶ.

† γιάνης Κοντονῆς μαρτυρῶ.

42.

Ἀπόδοσις ἐνεχόρου. Ἐγγράφει τῆς 26 Φεβρουαρίου 1690. Νοτάριος Ν. Νομικός (Β:βλ. 21 σ. 206).

† 1690 Φεβρ(ουαρίου) 26. Τὴν σήμερον ὁ μ(ισσέ)ρ Μιχάλης Νίκλος τοῦ

¹⁾ πέτρος γούναρης. Οἶκος Γ. ἐκ Βανάτου τῆς Ζακ. τῷ 1580, παρωνύμ. Μπαλαρῆ.

²⁾ Τζανέτος Λούτζης. Ἡ οἰκ. Λούντζη ἀπαντῶσα τῷ 1504 ἐνεγράφη ἐν τῇ χρυσοβίβλῳ τῷ 1755 καὶ διατηρεῖται μέχρι σήμερον.

³⁾ Δημήτρι Νομίτζη. Πιθανῶς κατάγεται ἐκ Μάνης, ἐνθα καὶ σήμερον χωρ. τοῦ Νομιτοῦ, ὁ Νομιτοῦς, τὸ Νομιτοῖ. Πρβ. Δ. Β. ΒΑΓΙΑΚΑΚΟΝ, ἐνθ' ἄνωτ. Ἀθηνᾶ, 53 (1949) σ. 192.

⁴⁾ Μιχάλη Κοροβόνα. Πιθανῶς Κορογόνα. Ἐν Μάνη χωρίον Κορογονιάνικα, τὰ Βλ. Ν. ΝΗΦΑΚΟΝ Ἱστορία τῆς Μάνης... διὰ στίχων πολιτικῶν, ἐνθ' ἄνωτ. στίχ. 36.

⁵⁾ Δημήτρι Καρδιανὸ. Ἡ οἰκ. Κ. μαρτυρεῖται εἰς Μάνην παλαιότερον.

